

Spis rzeczy

Coś w rodzaju uroczystej introdukcji	7
Elementy wczesnej biografii	9
Poeta natus est	23
Narodziny arcydzieła	27
Teatralne interludia.....	29
Chwila spełnienia.....	31
Gdańska trylogia. Prolegomena	35
Ekskurs: „Punkt zerowy” wyobraźni, czyli o początkach zachodnio niemieckiej literatury	42
Powrót do „wieży z kości słoniowej”, czyli ekskursu część druga	44
Tytuły.....	45
Ludzie i nosorożce	49
Kultura, czyli mechanizm „wielkiej zdrady”	58
Czas pokoju, czyli „nowy biedermeier”	60
Świat postawiony na głowie, czyli spojrzenie outsidera.....	65
Te kuszące rozkosze normalności	78
Ludyczność, czyli katharsis.....	81
Podróż do kresu nocy.....	81
Rzeczywistość skoszmarniała, czyli groteska.....	83
Ekskurs: Guntera Grassa poszukiwanie ziemi Polaków.....	85
Berlin, lata sześćdziesiąte	95
„The roaring sixties”	98
„Zdrada klerka”	101
„Przydepnąć gardłu swej pieśni”?	111
Plebejska próba powstania, czyli o odpowiedzialności pisarzy	113

Wypytywanie, czyli sztuka póltonów	115
Miejscowe znieczulenie (Órtlich betaubt)	119
Lekcja samoograniczenia	124
Historia, czyli circulus vitiosus	125
Postscriptum.....	128
Z dziennika ślimaka.....	129
Ekskurs	137
Melancholia, czyli „bezruch w postępie”	138
Guntera Grassa „wielkie żarcie”	141
Ekskurs	162
Spotkanie w Telgte, czyli o potrzebie literatury.....	163
„Szyjowe prace”	168
Płody umysłu, czyli Niemcy wymierają.....	171
Baltazarowe znaki zagrożenia	174
Pisanie w godzinie ostatniej.....	177
Szczurzyca.....	180
Sam przeciw (prawie) wszystkim.....	186
„Kraj listopadowy”	192
Wróżby kumaka	193
Rozległe pole.....	196
Ekskurs	200
Lata dziewięćdziesiąte.....	206
Nobel dla Grassa	207
Moje stulecie	209
Mowa noblowska.....	214
Postscriptum	217